

PATVIRTINTA
 Nacionalinio egzaminų
 centro direktoriaus
 2012 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. (6.1)-S1-39

**2012 M. ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO
 VERTINIMO INSTRUKCIJA
 Pagrindinė sesija**

ATSAKYMAI

Kiekvieno iš 1–25 klausimų teisingas atsakymas vertinamas *1 tašku*.

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ats.	D	B	D	C	B	C	A	B	D	A

Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ats.	C	B	D	C	D	C	D	A	A	C

Nr.	21	22	23	24	25
Ats.	C	D	A	B	C

Užduoties II dalies klausimų atsakymus mokinys **gali suformuluoti savais žodžiais**. Ar atsakymo turinys yra teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
26	<p>Religija – krikščionybė (katalikybė).</p> <p>Pagrindimas</p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <p>prašoma popiežiaus pagalbos apkrikštyti žemaičius; prašoma, kad Vytautas ir Jogaila atvyktų krikštyti žemaičių ir statyti bažnyčių; skunde krikščionių tikėjimo dvasia teigiama, jog „esame Dievo padarai, sukurti pagal jo paveikslą, esame Dievo sūnūs“.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p> <p><i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai, kurie yra išrašyti iš šaltinio A.</i></p>
27	<p>Smurto – šaltinyje teigiama, kad niekinamos žemaičių dukterys, žudomi žmonės.</p> <p>Tikybos – kryžiuočiai nepastatė nė vienos bažnyčios, neatsiuntė nė vieno kunigo.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
28	<p>I kryžiuočius – kryžiuočių veiksmai smerkiami, iškeliamos jų nedorybės.</p> <p>I krikščionių tikėjimą – žiūrima palankiai, pripažįstama būtinybė ją priimti.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
29	<p>Prašymai: prašoma suteikti krikštą; pastatyti bažnyčių (katedrą); atsiųsti kunigų; prašoma, kad atvyktų Vytautas ir Jogaila.</p> <p>Paaiškinimas Jogailos ir Vytauto vaidmuo: jie turėjo patys atvykti krikštyti žemaičių krašto.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodyti du prašymai arba Jogailos ir Vytauto vaidmuo.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodyti abu prašymai ir Jogailos bei Vytauto vaidmuo.</p>
30	<p><i>Galimi atsakymai:</i> Dėl kryžiuočių prievartos, kuriai buvo atkakliai priešinamasi. Dėl pagonių tikėjimo šalininkų pasipriešinimo. Dėl LDK stačiatikių žemių opozicijos. Žemaitija ilgą laiką buvo kryžiuočių rankose.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
31	<p>Tikslas Atkurti Lenkijos ir Lietuvos valstybę (ATR). Išsivaduoti iš Rusijos priespaudos.</p> <p>Ivykis – revoliucijos Vakarų Europoje.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
32	<p>1830 m. sukilimo padariniai <i>Galimi atsakymai:</i> 1. Uždarytas (1832 m.) Vilniaus universitetas. 2. Panaikintas (1840 m.) Lietuvos statuto galiojimas. 3. Bažnyčių ir vienuolynų uždarinėjimas. 4. Stačiatikybės diegimas. 5. Cenzūros sugriežtinimas. 6. Trėmimai. 7. Kolonistų atkėlimas. 8. Kontribucija bajorams.</p> <p>1863 m. sukilimo padariniai <i>Galimi atsakymai:</i> 1. Uždrausta lietuviška spauda lotyniškais raidėmis. 2. Represijos prieš Katalikų bažnyčią. 3. Nustota vartoti žodį Lietuva.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai nurodyti du vieno sukilimo teisingi padariniai.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai nurodyti keturi teisingi abiejų sukilimų padariniai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai nurodyti keturi teisingi abiejų sukilimų padariniai ir du kultūrinę raidą sulėtinę padariniai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	Kultūrinę raidą sulėtinę padariniai: 1. Universiteto uždarymas. 2. Spaudos draudimas (mokyklų draudimas).		
33	Atkurti nepriklausomybę. Sukurti demokratinę respubliką. Įtvirtinti tautos suverenitetą.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai išskirti du teisingi tikslai.
34	Juridinis numatyta teisti asmenis, bendradarbiavusius su naciais ar bolševikais. Socialinis teikti pagalbą išsivadavimo kovų dalyviams ir jų šeimoms; užtikrinti valstybės socialinę globą.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.
35	Tikslas <i>Galimi atsakymai:</i> siekiama išsivaduoti iš svetimšalių priespaudos; atstatyti valstybingumą; atgauti nepriklausomybę. Reikšmė Valstybingumo ir nepriklausomybės idėja buvo išsaugota ir palengvino atkurti šių dienų valstybę.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.
36	Šaltinio A autorius aiškino, kad lietuviai kilę iš romėnų. Autoriaus gyvenamuoju laikotarpiu (Renesanso epocha) buvo ieškota sąsajų su antika, todėl iškelta romėniška lietuvių kilmės versija.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.
37	Tikri įvykiai: <i>Galimi atsakymai:</i> Mindaugo krikštas; Mindaugo karūnavimas; Siūlymas Jogailai priimti krikštą iš Lenkijos; Jogailos organizuota lietuvių lenkų sąjunga, nukreipta prieš kryžiuočius. Valstybės sukūrimas. Nepatvirtintas įvykis: Romėnų atvykimas į Žemaitiją. Lietuvių kildinimas iš romėnų. Paaškinimas Nėra objektyvių (istorikų nustatytų) duomenų (istorinių šaltinių) apie romėnų atsikėlimą į Žemaitiją.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodomi du tikri istoriniai įvykiai arba nepatvirtintas įvykis su teisingu paaškinimu. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du tikri įvykiai, vienas nepatvirtintas įvykis ir pateiktas teisingas paaškinimas.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
38	<p>Metai: 1251 m. ir 1387 m. Nelaikyti klaida jeigu bus nurodyti (1413 m. arba 1417 m.).</p> <p>Paaiškinimas Mindaugo krikštas neturėjo tęstinumo (su jo nužudymu nutrūko krikšto tradicija). Krikštijant Lietuvą, Žemaitija liko nepakrikštyta.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodytos abi datos arba teisingai paaiškinta.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
39	<p>Priešas – kryžiuočiai (vokiečių, teutonų ordinas).</p> <p>Mūšis – Žalgirio.</p> <p>Metai – 1410 m.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodytas priešas arba teisingai nurodytas mūšis ir jo metai.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
40	<p>Stilius – renesansas. Bruožas – arkinės (skliautinės) pastato konstrukcijos ir kt.</p> <p>Stilius – barokas. Bruožas – didingumas, puošnumas ir kt.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodytas vienas stilius ir teisingai nurodytas bruožas arba teisingai nurodyti du stiliai.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
41	<p>Epocha – renesansas.</p> <p>Požymis – savarankiškas tiesos ieškojimas (nepriklausomas nuo bažnyčios mokymo), individualizmas (asmens išaukštinimas).</p> <p>Epocha – Švietimas (Apšvieta).</p> <p>Požymis</p> <p><i>Galimi atsakymai:</i> gamtos mokslų plėtra; heliocentrizmo doktrinos pripažinimas; Edukacinės komisijos veikla.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai įvardyta epocha ir nurodytas požymis arba teisingai nurodomos abi epochos.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
42	<p>Teigiamas – Edukacinės komisija išplėtė gamtos mokslų dėstymą. Tiriamasis darbas buvo supasaulietintas.</p> <p>Neigiamas – panaikintas filosofijos fakultetas Vilniaus universitete, filosofija pašalinta iš dėstomų dalykų.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
43	<p>Teorija – heliocentrinė.</p> <p>Mokslininkas – Mikalojus Kopernikas.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
44	<p>Judėjimas – (lituanistinis) lietuvių (bajorų) sąjūdis.</p> <p>Tikslas – atgaivinti lietuvių kalbą (puoselėti Lietuvos istoriją).</p> <p>Judėjimas – Vilniaus universiteto studentų politinis sąjūdis (filomatai, filaretai).</p> <p>Tikslas Atkurti bendrą lenkų lietuvių valstybingumą. Anticarinė veikla.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai įvardijamas judėjimas ir nurodomas jo tikslas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
45	<p>Vienos – Napoleono karai.</p> <p>Paryžiaus – Pirmasis pasaulinis karas.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
46	<p>Idėja – nacionaliniai judėjimai (tautinis atgimimas).</p> <p>Sprendimas <i>Galimi atsakymai:</i> Rusija pasilieka Suomiją, Besarabiją, Lenkiją; Austrija gauna Italijos žemes. Didžiosios valstybės dalijosi žemes neatsižvelgdamos į tautų interesus.</p> <p>Idėja – demokratijos (liberalizmo) sklaida. Sprendimas – monarchijų restauravimas.</p> <p>Idėja – revoliucinių idėjų plitimas. Sprendimas – atskirti Prancūziją, apjuosiant „apsaugos juosta“.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai nurodoma teisinga idėja ir nurodomos jos stabdymo priemonės.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
47	<p>Lenkų – (vietoje Varšuvos kunigaikštystės buvo) įkurta Lenkijos karalystė.</p> <p>Vokiečių – (vietoje Reino sąjungos) įkurta Vokietijos sąjunga. Didelė dalis vokiečių žemių atiteko Prūsijai.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
48	<p>Principas – tautų apsisprendimo teisė.</p> <p>Paaiškinimas – Europoje po Pirmojo pasaulinio karo tautiniu pagrindu susikūrė daug naujų valstybių.</p> <p>Principas – demokratijos įgyvendinimas.</p> <p>Paaiškinimas – Europoje po Pirmojo pasaulinio karo susikūrusios valstybės buvo pradėtos valdyti parlamentiniu būdu, tačiau šis būdas daugumoje šalių sunkiai prigijo.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai įvardytas principas ir pateiktas teisingas paaiškinimas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
49	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <p>Lietuvių ir lenkų konfliktas dėl Vilniaus krašto.</p> <p>Vokietijos ir Čekoslovakijos nesutarimai dėl Sudetų krašto.</p> <p>Įtampa tarp Vokietijos ir Lenkijos dėl Gdansko valdymo (priklausomybės) ir Lenkų koridoriaus.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
50	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <p>Karas prarijo daugybę pinigų, o taikos metu būtina atkurti ekonomiką.</p> <p>Naujos sienos suskaldė senąsias ekonomines erdves.</p> <p>Valstybės nugalėtojos reikalauja iš pralaimėjusiųjų mokėti reparacinius mokesčius.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
51	<p>Apibūdinimas – Karikatūros autorius Paryžiaus taikos konferencija vertina kritiškai (sarkastiškai, skeptiškai).</p> <p>Valstybė – Vokietija.</p> <p>Paaiškinimas – siekė susigrąžinti prarastas teritorijas (siekė revanšo).</p> <p>Valstybė – Sovietų (bolševikinė) Rusija.</p> <p>Paaiškinimas – siekė platinti komunizmą visame pasaulyje.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas teisingas karikatūros apibūdinimas arba teisingai nurodyta viena valstybė su teisingu paaiškinimu.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai pateikti tris teisingi atsakymai.</p>
52	<p>Teritorijų suskirstymas – Vienos kongrese didžiosios valstybės teritorijas skirstė tarp savęs neatsižvelgdamos į tautinį principą, o Paryžiaus taikos konferencijoje buvo pripažintas tautų apsisprendimo principas ir teritorijos skirstomos iš esmės etniniu pagrindu.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	<p>Politinis valdymas – Vienos kongrese buvo įtvirtintas monarchinis valdymas (nukreiptas prieš demokratinius judėjimus), Paryžiaus taikos konferencijoje buvo laikomasi demokratinio valdymo prioriteto.</p> <p>Įvertinimas – pažangesnės politinės idėjos buvo keliamos Paryžiaus taikos konferencijoje, (nes jos atspindėjo tautų lūkesčius). Be to, šiomis idėjomis siekiama vadovautis ir šiandieninėje Europoje.</p>		<p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>
53	<p>Požymiai – pinigų nuvertėjimas (infliacija), bankų bankrotai ir masinis nedarbas, masiniai streikai.</p> <p>Priežastis – pramonės perprodukcija, valdžios nekontroliuojama laisva rinka.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai nurodyti du požymiai arba teisingai nurodyta priežastis.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
54	<p>Doktrina – liberalizmas.</p> <p>Paaiškinimas – nepasiteisino įsitikinimas, kad rinkos mechanizmas gali sureguliuoti visus ūkinius procesus.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
55	<p>Priemonė – valstybės kontrolė bankams. Apibūdinimas – tai turėjo apsaugoti indėlininkų santaupas.</p> <p>Priemonė – kainų kontrolė. Apibūdinimas – nustatyti svarbių (būtinausių) prekių prieinamas kainas.</p> <p>Priemonė – sąžiningos konkurencijos taisyklės. Apibūdinimas – buvo laikomasi nustatytų kainų, apribojama monopolijų įtaka.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai pateikti abu teisingi atsakymai.</p>
56	<p>Panašumas – ir Vokietijoje, ir JAV krizės pradžioje sparčiai kilo bedarbių skaičius.</p> <p>Skirtumas – JAV bedarbių skaičius mažėjo lėčiau.</p> <p>Paaiškinimas – bedarbių skaičių Vokietijoje smarkiai sumažino karinės pramonės plėtra.</p>	3	<p>Taškas skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai pateikti trys teisingi atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
57	<p>Visuomenė palaikė Ruzvelto vyriausybės siūlomas priemones krizei įveikti.</p> <p>Verslo atstovai (bankininkai, pramoninkai) pakluso vyriausybės siūlomoms priemonėms krizei įveikti („nes už Ruzvelto stovėjo amerikiečių nacija“).</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
58	<p>Vokietijoje – buvo didinama karinės pramonės plėtra ir stengiamasi sumažinti bedarbių skaičių.</p> <p>Skirtumas – Vokietijoje krizė buvo įveikta greičiau, nes ji skyrė didžiulį dėmesį karinės pramonės plėtrai.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
59	<p>Panašumas – Ruzvelto ir Hitlerio ekonominėje politikoje išaugo valstybės vaidmuo reguliuojant ekonomiką.</p> <p>Skirtumas – Hitleris ekonominį kilimą panaudojo karo rengimui, o Ruzveltas nacijos ekonominei gerovei.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
60	<p>Skirtumas – Vokietijoje įsigalėjo totalitarizmas, o JAV išliko demokratinė santvarka.</p> <p>Poveikis raidai – totalitarizmas ištūmė Vokietiją į karą ir ilgam laikui ją sužlugdė politiškai ir ekonomiškai, o JAV sustiprėjo ekonominė galia ir tapo įtakingiausia pasaulio valstybė.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>
61	<p>Panašumas <i>Galimi atsakymai:</i> finansinės problemos (infliacijos augimas); nedarbo augimas.</p> <p>Skirtumas <i>Galimi atsakymai:</i> nėra ryškios pramonės perprodukcijos; finansiškai nepagrįstas kreditų teikimas vartojimui; demokratiškesnių priemonių naudojimas krizei įveikti; 1929 m. krizės mastas buvo didesnis, sukėlęs sunkesnes pasekmes žmonėms.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas vienas teisingas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai pateikti du teisingi atsakymai.</p>